

Anonüümseks muudetud versioon

Tölge

C-18/21 – 1

Kohtuasi C-18/21

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

12. jaanuar 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

27. november 2020

Määruskaebuse esitaja:

Uniq Versicherungen AG

Vastustaja määruskaebuse menetluses:

VU

[...]

Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus) tegi [...] kohtuasjas, mille pooled on taotleja Uniq Versicherungen AG, Viin [...] *versus* vastustaja VU, Kirchweidach, [...] Saksamaa, [...] seoses nõudega summas 37 820,91 eurot, menetledes taotleja määruskaebust apellatsioonikohtuks oleva Handelsgericht Wiener (Viini kaubanduskohus) 16. septembri 2020. aasta määruse [...] peale, millega tühistati Bezirksgericht für Handelssachen Wiener (Viini esimese astme kaubanduskohus) 9. juuni 2020. aasta vaidlustatud määrus [...], kinnisel istungil järgmise

k o h t u m ä ä r u s e:

I. Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohus“) esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmine eelotsuse küsimus: **[lk 2]**

Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsmenetlus (edaspidi „määrus (EÜ) nr 1896/2006“), artikleid 20 ja 26 tuleb tõlgendada nii, et nende sätetega on vastuolus Euroopa maksekäsu vaidlustamiseks viidatud määruse artikli 16 lõikes 2 ette nähtud 30päevase tähtaja katkestamine COVID-19 pandeemiaga kaasnevaid meetmeid justiitsasjades käsitleva Austria föderaalseaduse (Bundesgesetz betreffend Begleitmaßnahmen zu COVID-19 in der Justiz) § 1 lõikega 1, mis sätestab, et kõik tsiviilkohtuasjade menetlusõiguslikud tähtjad, mille kulgema hakkamist põhjustav sündmus on aset leidnud pärast 21. märtsi 2020 või mis ei ole nimetatud kuupäevaks veel lõppenud, katkevad kuni 30. aprillini 2020 ning hakkavad uuesti kulgema 1. maist 2020?

II. [...] [Menetluse peatamine]

Põhjendused

- 1 **1. Asjaolud ja menetluse käik**
- 2 Bezirksgericht für Handelssachen Wien (Viini esimese astme kaubanduskohus) andis esimese astme kohtuna 6. märtsil 2020 välja Euroopa maksekäsu, mis toimetati Saksamaa Liitvabariigi residendist vastustajale kätte 4. aprillil 2020. Vastustaja esitas maksukäsu vastu 18. mail 2020 postitatud dokumendiga vastuväite. Esimese astme kohus jättis vastuväite läbi vaatamata põhjendusel, et see esitati hilinemisega, nimelt pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1896/2006, millega [lk 3] luuakse Euroopa maksekäsmenetlus, artikli 16 lõikes 2 sätestatud 30päevase vaidlustamistähtaja lõppemist.
- 3 Apellatsioonikohtuks olev Handelsgericht Wien (Viini kaubanduskohus) tühistas esimese astme kohtu määruse. Määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 16 lõikes 2 sätestatud vaidlustamistähtaeg on COVID-19 pandeemiaga kaasnevaid meetmeid justiitsasjades käsitleva esimese föderaalseaduse (1. COVID-19-JuBG; *BGBI. I 16/2020*; edaspidi „esimene COVID-19-JuBG“) § 1 lõike 1 alusel katkenud. Viidatud säte näeb ette, et kõik ajavahemikul 22. märtsist 2020 kuni 30. aprillini 2020 kohtumenetlustes kulgema hakanud menetlusõiguslikud tähtjad katkevad ning hakkavad uuesti kulgema 1. mail 2020.
- 4 Taotleja esitas selle peale määruskaebuse, millega palub esimese astme kohtu määrus muutmata jätta.
- 5 Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus) otsustab määruskaebuse menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule kohtuasja lahendamise seisukohast määrava küsimuse liidu õiguse, nimelt määruse (EÜ) nr 1896/2006 tõlgendamise kohta.
- 6 **2. Õigusnormid**
- 7 2.1. Liidu õigus
- 2

- 8 Määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 16 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

Euroopa maksekäsu vaidlustamine

1. *Kostja võib päritoluriigi kohtule esitada vastuväite Euroopa maksekäsu suhtes, kasutades VI lisas toodud tüüpvormi F, mis edastatakse talle koos Euroopa maksekäsuga. [lk 4]*

2. *Vastuväide saadetakse 30 päeva jooksul alates maksekäsu kostjale kättetoimetamisest.*

- 9 Määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikkel 20 on sõnastatud järgmiselt:

Erandjuhtude läbivaatamine

1. *Pärast artikli 16 lõikes 2 sätestatud tähtaja möödumist on kostjal õigus taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist päritoluliikmesriigi pädevas kohtus, kui:*

a) i) *maksekäsk toimetati kätte ühel artiklis 14 sätestatud viisidest,*

ning

ii) *maksekäsku ei toimetatud kätte piisavalt aegsasti, mis ei võimaldanud kostjal temast olenemata põhjustel oma kaitset korraldada,*

või

b) *kostjat takistasid nõude vaidlustamisel vääramatud jõud või temast sõltumatud erakorralised asjaolud,*

tingimusel et mõlemal juhul tegutseb kostja viivitamata.

2. *Pärast artikli 16 lõikes 2 sätestatud tähtaja möödumist on kostjal samuti õigus taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist päritoluliikmesriigi pädevas kohtus, kui käesolevas määruses sätestatud nõudeid arvesse võttes anti maksekäsk välja selgelt valesti, või muudel erandlikel asjaoludel. [lk 5]*

3. *Kui kohus lükkab kostja avalduse tagasi, kuna läbivaatamiseks ei anna alust ükski lõigetes 1 ja 2 osutatud põhjustest, jääb Euroopa maksekäsk jõusse.*

Kui kohus otsustab, et läbivaatamine on õigustatud ühel lõigetes 1 ja 2 sätestatud põhjustest, muutub Euroopa maksekäsk tühiseks.

- 10 Määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikkel 26 sätestab:

Seos siseriikliku menetlusõigusega

Kõiki menetlusküsimusi, mida käesolevas määruses eraldi ei käsitleta, reguleeritakse siseriikliku õigusega.

- 11 2.2. Liikmesriigi õigus
- 12 21. märtsil 2020 välja kuulutatud esimese COVID-19-JuBG (mida on muudetud neljanda COVID-19-seadusega (4. COVID-19-Gesetz; *BGBI. I 24/2020*; edaspidi „neljas COVID-19-seadus“), mis oli kohaldatav 4. aprillil 2020, mil Euroopa maksekäsk vastustajale kätte toimetati, ja 18. mail 2020, mil vastustaja esitas maksekäsu vastu vastuväite) § 1 lõike 1 esimene ja teine lause sätestavad:

Menetlus tsiviilkohtuasjades

Tähtaegade katkestamine

§ 1 (1) Kõik menetlusõiguslikud tähtajad kohtumenetlustes, mille kulgema hakkamist põhjustav sündmus leiab aset pärast käesoleva seaduse jõustumist, ning menetlusõiguslikud tähtajad, mis ei ole käesoleva föderaalseaduse jõustumise ajaks veel lõppenud, katkevad kuni 30. aprillini 2020. Tähtajad hakkavad uuesti kulgema.

- 13 **3. Eelotsuse küsimuse põhjendus** [lk 6]
- 14 3.1. Austria õiguskirjanduses ollakse vastandlikel seisukohtadel küsimuses, kas esimese COVID-19-JuBG § 1 lõige 1, mille kohaselt katkevad kõik menetlusõiguslikud tähtajad tsiviilkohtumenetlustes, on kohaldatav ka määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 16 lõikes 2 Euroopa maksekäsu vaidlustamiseks ette nähtud 30päevase tähtaja suhtes või tuleneb määruse (EÜ) nr 1896/2006 artiklist 20, et esimese COVID-19-JuBG § 1 lõige 1 ei ole kõnealuse tähtaja suhtes kohaldatav.
- 15 3.2. Ühelt poolt ollakse seisukohal, et määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikkel 20 on selliseid olukordi nagu COVID-19-kriis (abstraktselt) arvesse võtnud ja näinud selleks puhuks ette Euroopa maksekäsu läbivaatamise menetluse ja äärmisel juhul maksekäsu tühistamiseks tunnustamise. Määruse (EÜ) nr 1896/2006 artiklis 20 just vääramatü jõu juhtumiteks – nagu ka COVID-19-kriis – ette nähtud menetlust arvestades ei ole tuginemine liikmesriigi õigusele seega lubatav [...].
- 16 3.3. Vastupidise seisukoha esindajad leiavad, et määruse (EÜ) nr 1896/2006 artiklis 20 sätestatud läbivaatamise menetlust reguleerivad sätted ei muuda esimese COVID-19-JuBG § 1 lõiget 1 kohaldamatuks. Määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 16 lõige 2 sätestab vaid vaidlustamistähtaja pikkuse. Selle tähtaja võimaliku katkestamise küsimus on liidu tasandil reguleerimata, mistõttu tuleb – kooskõlas määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikliga 26 – tugineda liikmesriigi õigusele. COVID-19-pandeemiat määruse (EÜ) nr 1896/2006 vastuvõtmisel silmas ei peetud. Määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 20 lõike 1 punkt b [lk 7] taotleb vaid „õiglust üksikjuhtudel“ ega sisalda eriolukorra (nagu praegune COVID-19-kriis) suhtes kehtivat üldist regulatsiooni. Esimese COVID-9-JuBG

§ 1 lõige 1, mis näeb ette põhimõtteliselt kõikide menetlusõiguslike tähtaegade katkemise, ei muutu viidatud sätte tõttu kohaldamatuks ja seega tuleb seda kohaldada ka seoses määrusega (EÜ) nr 1896/2006 [...].

- 17 3.4. Esimese COVID-19-JuBG § 1 lõiget 1 käsitlevate ettevalmistavate materjalide kohaselt [...] mõjutavad COVID-19-kriisist tingitud avaliku elu piirangud ka [Austria] kohtumenetlusi. Haiguse või „meetmete“ tõttu puuduvad nii kohtu töötajad kui ka õigusnõustajad ja kohtumenetluse pooled, mistõttu ei ole tegutsemine seadusega ette nähtud tähtaegade piires alati võimalik või soovitav, kuna kokkupuuteid inimeste vahel tuleb nii palju kui võimalik vältida. Seepärast tuleb tsiviilkohtuasjades kõik menetlusõiguslikud tähtajad (nii seadusjärgsed tähtajad kui ka kohtute tähtajad), välja arvatud need, mis hakkavad kulgema või kulgevad vabaduskaotusliku meetme säilitamist käsitlevates menetlustes, katkestada. Kõnealuse üldise korralduse eesmärk on tagada kohtumenetluse pooltele ja nende esindajatele kiiresti õiguskindlus.
- 18 3.5. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul võib olla küsitav, kas kõik need juhtumid, mil [lk 8] COVID-19-kriis ja selle mõju Euroopa maksekäsmenetlusele tekitavad ohu, et vastustaja jätab vastuväite mittesüüliselt õigel ajal esitamata või laseb määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 16 lõikes 2 sätestatud tähtaja vastuväite esitamiseks mööda, peaksid viidatud määruses olema lõplikult reguleeritud nii, et sellisel juhul saab õiguskaitsevahendina kasutada vaid Euroopa maksekäsu läbivaatamise taotlemist määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 20 lõike 1 punkti b alusel, mille tulemusel võidakse Euroopa maksekäsk vastavalt määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 20 lõike 3 teisele lausele tühistada. Sellist arusaama võiks toetada see, et COVID-19-pandeemia on käsitatav vääramatu jõu või erakorralise asjaoluna määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 20 lõike 1 punkti b tähenduses ja et esimese COVID-19-JuBG § 1 lõikes 1 sätestatud menetlustähtaja katkestamise eesmärk (COVID-19-kriisist tingitud tähtaja möödalaskmise ohu ärahoidmine) on võrreldav määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 20 lõike 1 punkti b eesmärgiga (kus see on üldiselt ette nähtud vastustajat mõjutava vääramatu jõu või erakorraliste asjaolude korral). Seega võiks lähtuda sellest, et määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 16 lõikes 2 ette nähtud vaidlustamistähtaja suhtes ei ole kohaldatav määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 20 lõike 1 punktist b erinev riigisisene õigusnorm (nagu esimese COVID-19-JuBG § 1 lõige 1), mille eesmärk on (kõikide menetlusõiguslike tähtaegade üldise katkestamisega) ennetada COVID-19-pandeemiast tulenevat vaidlustamistähtaja möödalaskmise ohtu.
- 19 3.6. Teiselt poolt võiks aga kaaluda ka võimalust, et määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikli 16 lõikes 2 [lk 9] sätestatud vaidlustamistähtaja katkemise – seega hiljem uuesti kulgema hakkamise – menetlusõiguslikku küsimust ei ole viidatud määruses (eelkõige selle artiklis 20) formaalselt reguleeritud, mistõttu on selle küsimuse reguleerimisel kooskõlas määruse (EÜ) nr 1896/2006 artikliga 26 aluseks liikmesriigi õigusnormid [...].

- 20 3.7. Kuna määruse (EÜ) nr 1896/2006 artiklite 20 ja 26 sõnastus ei võimalda anda küsimusele selget ja üheti mõistetavat vastust, tuleb kõnealuse õigusküsimuse selgitust paluda Euroopa Kohtult.
- 21 [...] [menetluse peatamine]
[...]

TÖÖDOKUMENT